

Boros Kinga, távoktatási szakreferens

Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ

„A diplomával rendelkező romák közigazgatásba történő bekerülését támogató program” bemutatása – Összegző értékelés

Jelen tanulmány célja, hogy bemutassa „A diplomával rendelkező romák közigazgatásba történő bekerülését támogató program”-ot, annak előzményeit, megvalósítását, valamint a projekt során elért eredményeket, nem célja azonban feltárni a program utóéletét, annak hatásait.

1. Előzmények

1.1. Szociális háttér

A felmérések szerint a romák foglalkoztatási esélyei ma Magyarországon igen rosszak (foglalkoztatottsági szintjük messze elmarad az országos átlagtól, és emellett aktivitási mutatóik is jóval gyengébbek a népesség egészéhez viszonyítva). Különösen hátrányos helyzetben vannak az alacsony iskolai végzettségűek, a diplomás pályakezdő fiatalok és a nők. A kutatások alapján elmondható, hogy a munkába állt romák 70%-a segéd- vagy betanított munkásként dolgozik, 22%-a szakmunkásként, míg a képzett kékgallérosként, illetve fehérgallérosként tevékenykedők aránya csupán 8%-ra tehető.¹

1.2. A program célja, célcsoportja

Fent leírtakat figyelembe véve a projekt létrejöttének elsődleges célkitűzése az volt, hogy - európai uniós támogatás igénybevételével, az ún. ÁROP-229/A-2009. projekt keretében - egy olyan komplex program valósuljon meg, mely hozzásegíti a diplomával rendelkező romákat a központi közigazgatásba történő bekerüléshez, valamint a határozatlan idejű köztisztviselői jogállásban való foglalkoztatáshoz. A program elsősorban tehát azon felsőfokú végzettségű romák figyelmét kívánta felhívni, akik elhivatottságot éreznek ahhoz, hogy a központi közigazgatásban, illetve a regionális hivatalokban vállaljanak munkát.

Célként szerepelt továbbá, hogy a résztvevők a kimeneti feltételek teljesítését követően azokra a területekre kerüljenek, ahol jelenleg is szakemberhiány tapasztalható. Az egységesen kialakított szakmai álláspont szerint olyan szakmai műhelyekre és szakemberekre van szükség a köz- és államigazgatásban, amelyek nemcsak a romák esélyegyenlőségének horizontális érvényesülésén dolgoznak, hanem egyszersmind megoldandó szakpolitikai feladatokká tudják transzponálni a stratégiai elképzeléseket.

---

¹ Idézett adatok Kemény István, Janky Béla és Lengyel Gabriella: A magyarországi cigányság 1971-2003 című kötetéből származnak.

A kitűzött feladatok megvalósulása érdekében szükséges volt minden olyan segítséget megadni a résztvevők számára (a program meghirdetése nyílt pályázat útján; a versenyvizsga letételéhez anyagi és szakmai segítség nyújtása stb.), amelyek hozzásegítették őket ahhoz, hogy eredményesen eleget tudjanak tenni a közigazgatásba való bekerülés szigorú követelményeinek.

Fontos hangsúlyozni, hogy noha egy ún. pozitív diszkriminációs programról van szó, mégis a bizonyítvány megszerzése érdekében a pályázatot elnyerőknek ugyanazon követelményeket kellett teljesíteniük, ugyanazon feltételeknek kellett eleget tenniük, mint azoknak, akik nem voltak részesei a projektnek. A pozitív diszkrimináció kizárólag két dologban nyilvánult meg: egyrészt abban, hogy a programba bekapcsolódók a már említett EU forrásnak köszönhetően díjmentesen juthattak versenyvizsga bizonyítványhoz – az előzetes tervek szerint eredetileg 250 fő részesült volna a kedvezményekben, ám ez a szám időközben a rendkívül nagyarányú jelentkezésre való tekintettel módosult -, másrészt pedig abban, hogy az időközben érvényben lévő létszámstop dacára 200 fő számára megnyílt a közigazgatásba való bejutás lehetősége.

A program koordinálását a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Központ végezte (továbbiakban: KSZK) a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (továbbiakban SZMM) közreműködésével.

2. A program megvalósítása

2.1. Előkészületek

A projektjavaslat benyújtása már 2009 szeptemberében megtörtént, azonban a programmal kapcsolatos egyeztetések áprilisban értek véget. A sorozatos megbeszéléseket, valamint az adminisztrációs és szervezési háttér kiépítését követően megkezdődtek a pályázat kiírásával kapcsolatos munkálatok.

2.2. Jelentkezés/Kiválasztás

A programra elektronikus és postai úton lehetett jelentkezni. Az elektronikus úton történő jelentkezésre a nemrégiben kifejlesztett ún. KIWI rendszerben² volt mód.

A pályázatok közzétételének, beérkezésének, és feldolgozásának menetét, az azzal kapcsolatos adatokat, statisztikákat az alábbi ábra szemlélteti:

---

² KIWI, más néven Közigazgatási Versenyvizsga és Képzésmenedzsment Rendszer: A KSZK által kifejlesztett rendszer, melyben a Közigazgatási Versenyvizsga mellett egyaránt helyet kapnak a szervezet által létrehozott, egyéb Közigazgatási Képzések. A KIWI emellett lehetőséget teremt az egyes képzésekre, valamint vizsgákra történő jelentkezésre is.

A PÁLYÁZATI FELHÍVÁS KÖZZÉTÉTELE - 2009. október 1.

A PÁLYÁZATRA TÖRTÉNŐ JELENTKEZÉS VÉGSŐ HATÁRIDEJE

2009. október 15. - 460 jelentkező

A PÁLYÁZATOK FELDOLGOZÁSÁNAK KEZDETE - 2009. október 16.

A HIÁNYPÓTLÁSRA VALÓ FELSZÓLÍTÁS HATÁRIDEJE – 2009. október 25.

A PÁLYÁZATOK ELBÍRÁLÁSÁNAK HATÁRIDEJE - 2009. október 30.

287 pályázó felelt meg a pályázati feltételeknek!

Fentiekből jól látható, hogy a program meglehetősen nagy érdeklődésre tartott számot, hiszen a 460 pályázóban megállapodott szám, rendkívül eredményesnek mondható. Sajnálatos tény azonban, hogy a jelentkezők közül csupán 287 pályázó felelt meg az előírt feltételeknek.

A kiválasztás során azon pályázók anyaga részesült pozitív elbírálásban, akik a közzétett bírálati szempontoknak megfeleltek. Ugyan az előzetes tervek szerint 250 főben állapították meg a résztvevők számát, mégis az eredeti elképzelésektől eltérően a pályázati kiírásnak megfelelt mind a 287 pályázó esélyt kapott a programba történő bekapcsolódásra. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy a korábbi, hasonló projektek során szerzett tapasztalatok rávilágítottak arra, hogy az időközbeni lemorzsolódások aránya nem ritkán akár a 20-30%-ot is meghaladhatja.

2.3. A program megnyitása

A programot az Önkormányzati Minisztérium Színháztermében 2009. november 12-én ünnepélyes keretek nyitották meg.

Az értekezlet összehívásának apropója az volt, hogy a pályázaton eredményesen szerepeltek a projekt lebonyolításának menetéről, a határidőkről, és mindazokról a feladatokról tájékoztatást kapjanak, melyek a sikeres szereplés feltételét képezik. Mindezek mellett a megbeszélés során kiemelten nagy hangsúlyt kapott a közigazgatási versenyvizsga felkészítésének, vizsgáztatásának menete, továbbá a kiválasztás és elhelyezkedés körülményeinek, lebonyolításának bemutatása. Nem utolsó sorban az esemény egyúttal jó alkalmat szolgáltatott arra is, hogy a témában esetlegesen felmerült kérdések megválaszolásra kerüljenek.

2.4. A tanulási folyamat

A tanulási folyamat – mely az eddig megszokott hagyományos módszertől eltérően e-learninges formában zajlott – közel egy hónapon keresztül 2009. november 8-tól vette kezdetét, így ekkortól kapott hozzáférést a 287 résztvevő a közigazgatási versenyvizsga elektronikus tananyagaihoz, mely tananyagoknak az ún. ILIAS keretrendszer adott helyet.³

2.4.1. Az e-tananyagokról bővebben

A közigazgatási versenyvizsga elektronikus tananyagait a KSZK közbeszerzési eljárás során fejlesztette ki. Az elsajátítandó tananyagokat – melyeket az ILIAS keretrendszerbe integráltak a fejlesztők - 24, a területén kiváló eredményeket elérő, és nagy szakmai hírnévnek örvendő szakember állította össze, kiknek munkája lektori értékelésnek lett alávetve a minél jobb minőség elérése érdekében. A hosszú folyamat eredményeképpen 10 db, modulokból felépülő e-tananyag (5 felső-és 5 középfokú) jött létre. A tananyagokhoz kb. 1300 tesztkérdés⁴, 440 írásbeli esszé, és 440 szóbeli kérdés készült, de emellett egy jól használható, átlátható fogalomtár is a tanulók rendelkezésére áll.

A közigazgatási versenyvizsga tananyagai, és moduljai az alábbiak:

1. **A társadalom és a társadalmi együttélés alapfogalmai** (moduljai: *A társadalmi együttélés alapfogalmai; Társadalmi folyamatok; A politikai intézményrendszer alapfogalmai; Nemzetközi kapcsolatok*);
2. **Alkotmányos és jogi ismeretek** (moduljai: *Alkotmányos ismeretek; Államszervezet; Jogi szabályozás; Jogalkalmazás*);
3. **Közigazgatás-tudomány és közigazgatási ismeretek** (moduljai: *Társtudományok; Modern közmenedzsment irányzatok; Önkormányzat; Közigazgatási eljárás; Államigazgatás; Közszolgálat*);
4. **Gazdasági, pénzügyi ismeretek** (moduljai: *A gazdaság működésének alapfogalmai; Üzleti ismeretek; Államháztartási alapismeretek; Globalizáció és fenntartható fejlődés*);
5. **Emberi jogi, etikai és adatkezelési ismeretek** (moduljai: *Etika és érdekkonfliktus-kezelés; Korrupció kiküszöbölése, korrupciós kockázatok csökkentése, elszámoltathatóság; Antidiszkrimináció és esélyegyenlőség; Átláthatóság, nyilvántartás és adatvédelem a közigazgatásban.*)

---

³ Az ILIAS egy nyílt forráskódú (open source) internetes felületen működő e-learning keretrendszer (LMS), ami teljes körű megoldást kínál az egyes taneszközök online használatára, és lehetőséget biztosít virtuális iskola kialakítására.

⁴ A tesztkérdések nyilvánosak, a KIWI rendszerbe történő regisztrálást követően elérhetők, és mindenki számára megismerhetők.

Jól látható tehát, hogy a követelményrendszer – tekintettel arra, hogy majdani köztisztviselők alkalmazása a cél – igen speciálisnak mondható, mely többek között abban is megnyilvánul, hogy a hagyományos mellett ún. horizontális tudástartalmak egyaránt belekerültek az elsajátítandó ismeretanyagba (ilyen horizontális tartalmak például az antidiszkrimináció-és esélyegyenlőség; a korrupció; a globalizáció és fenntartható fejlődés).

A tudástartalmak minél szélesebb körű elsajátítása érdekében figyelembe vették azoknak az igényét is, akik a már jól megszokott könyvből, papírról jegyzeteléssel történő tanulás hívei, így az elektronikus verzió mellett a KIWI rendszerben hagyományos formában szintén elérhető, letölthető a tananyagok.

Azonban mindenképpen szükséges kiemelni az e-learninges tanulási forma számos előnyét a hagyományos módszerrel szemben, melyek a következők:

a.) a résztvevő idő-és térbeli korlátok nélkül maga választhatja meg azt, hogy hol és mikor kerüljön sor a tanulásra;

b.) kiválóan támogatja a munka melletti tanulást, ezzel is hozzájárulván ahhoz, hogy a tanulás és a munka ne keresztezzék egymást;

c.) tanulási lehetőséget nyújt azoknak számára is, akiknek a hagyományos iskolai keretek között nem lenne lehetősége az ismeretek elsajátítására;

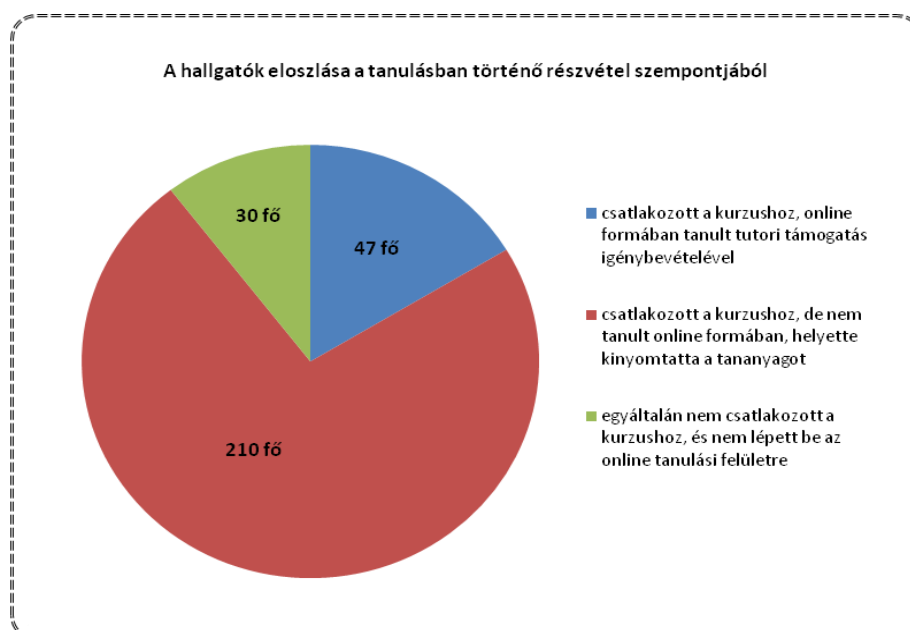
d.) rendkívül rugalmas, személyre szabott tanulási forma.

Fent leírtakat figyelembe véve látható, hogy az elektronikus tananyagok létrehozása és alkalmazása rendkívül nagy lehetőségeket rejt magában, kiváltképp azon tanulni vágyók számára, akik munka mellett szeretnék magukat tovább képezni. Ennek megfelelően kijelenthető, hogy az e-learning egy, a magyar közigazgatás rendszerébe is kiválóan adaptálható tanulási forma.

2.4.2. Tanulási statisztika

A 287 nyertes pályázó már november elején hozzáférést kapott az elektronikus tananyagok közép-és felsőfokú moduljaihoz, továbbá tanulásuk segítésére tutori támogatás egyaránt biztosítva volt.

A hallgatók a tanulásban történő részvétel szempontjából három nagy csoportba sorolhatók:

A fenti diagramból leolvasható, hogy a 287 résztvevőből **30 fő ugyan beregisztrált a felületre, ám nem csatlakozott a kurzushoz**, melynek eredményeképpen sem a kinyomtatható ún. hagyományos, sem pedig az e-learninges tananyag nem volt elérhető számukra a tanulás folyamán.

A tanulásban való részvétel szempontjából vizsgált másik tábor azokat a tanulókat tömöríti - összesen **210 hallgatóról van szó -**, akik **ugyan csatlakoztak a képzéshez, ám nem használták ki az e-tananyag adta lehetőségeket**. Ők ahelyett, hogy a képernyő előtt sajátították volna el az ismereteket, inkább a kurzushoz történő csatlakozást követően kinyomtatták a tananyagot, és a hagyományos módszerrel tanultak.

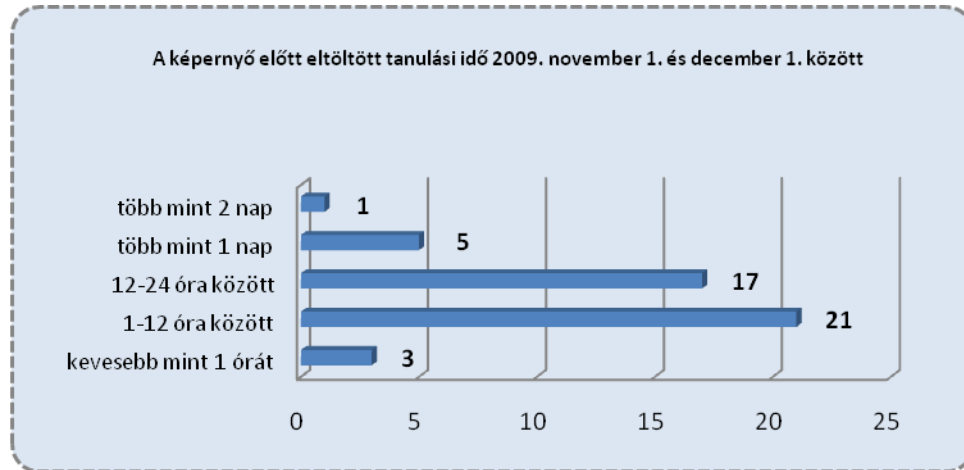
A harmadik csoportba tartoznak a legkevesebben, hiszen mindössze **47-ben állapodott meg azok száma, akik a kurzushoz való csatlakozás után, a felkészülés során éltek az e-tananyag kínálta előnyökkel**, és emellett kiaknázták a tutori segítségnyújtás adta lehetőséget is.

A statisztikai adatokat elnézve tehát megállapítható, hogy vizsgára történő felkészülés alatt az e-tananyagot csupán a résztvevők 16%-a preferálta, így a leírtaknak megfelelően kiugróan magasnak számít azoknak az aránya, aki egyáltalán nem léptek be a tanulási felületre, ám kinyomtatták a hagyományos tananyagot (73%).

Ez a jelenség kétségkívül azzal magyarázható – és a korábbi projektekben szerzett tapasztalatok is ezt támasztják alá -, hogy a tanulók nagyon nehezen fogadják el a hazánkban még újszerűnek számító e-learninges tanulási módszert, helyette inkább a már jól megszokott ún. hagyományos tanulási formát választják még abban az esetben is, ha tudják, hogy az e-tananyagból fakadó sajátosságok, újítások (multimédiás elemek, interaktivitás stb.) nagyban hozzájárulnának az ismeretek minél hatékonyabb elsajátításához.

2.4.3. A képernyő előtt eltöltött (online) tanulási idők alakulása

A továbbiakban érdemes megvizsgálni az e-tananyagot online formában elsajátító 47 hallgató képernyő előtt eltöltött tanulási idejének alakulását 2009. november 1. és december 1. között:

A rendelkezésre álló adatok szerint az e-tanulás módszerét választó résztvevők közül legnagyobb arányban (21 fő) a felületen az 1-12 óra közötti időtartamot eltöltők képviseltetik magukat. Ezt követi a 12 és 24 órát a tananyaggal foglalkozók aránya, mely 17 főben állapodott meg. Elenyésző a felületen online formában több, mint 2 napot (1 fő), a több mint 1 napot (5 fő), illetve a kevesebb, mint 1 órát (3 fő) időzők száma.

Fenti adatok némiképp alátámasztják az e-tananyagokhoz készült tanulási útmutatóban leírt modulokra fordított javasolt elsajátítási idők mértékét, ahol is összességében úgy számoltunk, hogy amennyiben a tanulók minden nap permanensen 1 órát foglalkoznak a tananyaggal, akkor hozzávetőlegesen egy hónapos tanulási idővel lehet kalkulálni (ennek függvényében lett meghatározva a körülbelül egy hónapos tanulási idő is). Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy az ismeretek elsajátítása egyénenként eltérő lehet, mint ahogy számolni kell azzal is, hogy a statisztika kizárólag a rendszerben, a képernyő előtt eltöltött időt jeleníti meg, azt nem, hogy a tanulók ténylegesen mennyit foglalkoztak a tananyaggal!

2.4.4. A tanulás támogatása

A programban résztvevők tanulási folyamatának gördülékenyebbé tétele érdekében biztosított volt a tutori támogatás. Összesen öt tutor lett kiképezve erre a speciális feladatra, olyan szakemberek, akik korábban már tevékenykedtek hasonló területen.

Mindegyik tutor egy-egy tantárgy hallgatók általi önálló tanulását volt hivatott támogatni, így a tanulók kérdéseiket, illetve hozzászólásaikat az adott témakörért felelős szakemberhez tudták intézni. A tutori tevékenység a külön erre a célra létrehozott fórumon zajlott. A fórumstruktúra kialakítása során elsősorban az átláthatóság megteremtése volt a cél, így az öt tantárgycsoport elkülönítése mellett még további két kommunikációs csatorna jött létre, melyeken belül külön vonatkozó témák, topicok indítására nyílt mód. Az

egyik egy, a tanulók számára fenntartott **általános fórum** volt, melynek keretében a rendszerrel kapcsolatos technikai jellegű, valamint a versenyvizsga rendszeréhez kötődő kérdések feltevése vált lehetővé, míg a másik egy ún. **tutori fórum**ként funkcionált, mely felület a tutorok szakmai tapasztalataik egymás közötti cseréjének, megosztásának érdekében üzemelt.

A tantárgyakon belüli témacsoportok a versenyvizsgán előforduló kérdéstípusok logikája szerint lettek meghatározva, így ennek megfelelően minden témakörön belül fellelhető volt az alábbi **hármás felosztás: tesztfeladatok, írásbeli esszé, szóbeli vizsga**. A tutorok ezen topicokon belül tették fel napi rendszerességgel a tananyaggal összefüggő kérdéseiket, és ugyanezen a felületen osztották meg a hallgatók a feltett kérdésekre adott válaszaikat a többi tanulóval.

A fórumtevékenység a viszonylag alacsony tanulói létszám ellenére meglehetősen aktívnak bizonyult, melynek bizonyítékául az alábbi adatok szolgálnak (a táblázat az egyes fórumrészekben belüli hallgatói, tutori hozzászólások, valamint a látogatások számát foglalja össze):

Fórumrészek	Tutori hozzászólások száma	Hallgatói hozzászólások száma	Hozzászólások száma összesen	A fórumon belül nyitott témák száma	Látogatások száma
<i>Általános fórum</i>	22	41	63	3	640
<i>Tutori fórum</i>	172	–	172	10	515
<i>Emberi jogi, etikai és adatkezelési ismeretek fórum</i>	264	139	403	6	1291
<i>Gazdasági és pénzügyi ismeretek fórum</i>	286	134	420	5	1172
<i>Közigazgatás-tudományi és közigazgatási ismeretek fórum</i>	261	94	355	9	1259
<i>Társadalomismeretek fórum</i>	248	223	471	99	3044
<i>Alkotmány és jogi ismeretek fórum</i>	252	155	407	7	1861
ÖSSZESEN:	1505	786	2291	139	9782

Amennyiben a táblázatot tüzetesebben megvizsgáljuk, úgy láthatjuk, hogy az e-learninges tanulási folyamatban résztvevő hallgatók – azaz 47 fő - fórumtevékenysége kiemelkedően aktív volt! A feltüntetett adatok a korábban lebonyolított, hasonló projektekhez képest is jóval kedvezőbb képet mutatnak.

Az ún. „**tantárgyi fórumok**” közül a tanulók a legaktívabbnak a Társadalomismeretek fórumon belül mutatkoztak – itt összesen 471 hozzászólás született -, míg a legkevesebb bejegyzés az Emberi jogi, etikai és adatkezelési ismeretek fórum keretében történt (403 darab).

Az **általános fórum** viszonylag átlagos képet fest a maga 63 bejegyzésével.

A **tutori fórumon** zajló munka – melynek égíse alatt a szakemberek cserélték ki egymással tapasztalataikat – 172 hozzászólással szintén eredményesnek mondható.

Különösen említésre méltó a **látogatások számának** rendkívül magas aránya! Összesen 9782(!) látogatást naplózott a rendszer a fórumokon belül. Ez az adat kétségkívül arra enged következtetni, hogy a fórumozók amellet, hogy bejegyzéseikkel gazdagították a témataralmakat, egyúttal figyelemmel kísérték a tanuló társaik, valamint a tutorok által feltett kérdéseket, és az azokra adott válaszokat is.

Azonban egy negatívum mindenképpen kiemelendő az egyébként eredményesnek mondható fórumtevékenység kapcsán: ez pedig az ún. **online fogadóórákon** való részvétel alakulása. A hallgatók mindössze egy esetben használták ki az online fogadóóra adta lehetőségeket, melyek keretében a szakemberek minden héten 1 órában a hallgatók rendelkezésére álltak (az időpontokat előzetesen kihirdették).

Összegzésként megállapítható, hogy a vizsgaeredmények megszületését, és kiértékelését követően – az eredmények alakulása a következőkben lesz felvázolva – látható volt, hogy azon hallgatók, akik részt vettek az online tanulási folyamatban, és ezáltal lehetőséget kaptak a tutori segítség igénybevételére, viszonylag magas százalékként zárták a vizsgát, ami jól bizonyítja azt, hogy az e-tananyag, valamint a tutori segítség pozitívan támogatta a felkészülést.

2.5. A vizsga

A tanulási időszakot követően került sor magára a vizsgára. A megmérettetésre – csakúgy, mint a képzésre – a KIWI rendszerben lehetett jelentkezni. A jelentkezők számában elenyésző lemorzsolódás volt tapasztalható, hiszen a tanulási folyamatot megkezdő 287 főből 262-en regisztráltak magukat online.

A vizsgán elért eredmények bemutatása előtt érdemes megismerkedni a közigazgatási versenyvizsga vizsgarendszerének felépítésével, sajátosságaival.

2.5.1. A közigazgatási versenyvizsga rendszerének bemutatása

A versenyvizsga célja annak felmérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a közigazgatásban való munkavégzéshez szükséges műveltséggel, készségekkel és képességekkel.

A közigazgatási versenyvizsga **írásbeli és szóbeli** részből tevődik össze.

AZ ÍRÁSBELI VIZSGARÉSZ

Az **írásbeli vizsgarész** megelőzi a szóbeli vizsgarészt, és számítógép által vezényelt.

Az írásbeli vizsgarész két részvizsgából áll: egy tesztfeladat-sorból, valamint egy kifejtendő kérdésből, esszéből. Mindkettővel maximum 100- 100 pont szerezhető. Az esszé esetében két megadott téma közül egyet kell választani, és azt kidolgozni. Mind a teszt, mind pedig az esszé akkor számít eredményesnek, ha a vizsgázó minimum 60 pontot ér el.

A tesztfeladat-sort a számítógép programja automatikusan javítja. Az esszé megoldását ezzel szemben már javító tanárok végzik a következő **szempontok** figyelembevételével:

ÉRTÉKELT TERÜLETEK	ELÉRHETŐ PONTSZÁMOK
Tárgyi tudás, rendszerező gondolkodás	40
Írásbeli fogalmazás, stilisztika	20
Nyelvhelyesség, helyesírás	20
Számítástechnikai készség	20
ÖSSZESEN:	100

A teszt, illetve az esszé megoldására, illetve kidolgozására egy-egy óra áll rendelkezésére.

Az esszéfeladatot húzás alapján határozzák meg (2 kihúzott kérdésből kell egyet választani).

A SZÓBELI VIZSGARÉSZ

A **szóbeli vizsgarész** letétele két, illetve háromtagú vizsgabizottság előtt van mód. A tételek kihúzását követően 20 perc felkészülési idő áll rendelkezésére. Jegyzetelésre a felkészülés során van lehetőség.

A szóbeli vizsgarészen az előre összeállított kérdések közül a vizsgakövetelményekben meghatározott ismeretkörönként egy-egy tételre (összesen öt tételre) önállóan, összefüggően, nyelvileg igényesen kell válaszolni, tételenként körülbelül 2-3 perc időtartamban. A feleletre maximum 15-20 perc időtartamot biztosít a vizsgabizottság. Kifejtős és szituációs feladatok egyaránt fellelhetőek a kérdéssorban. A szituációs feladatoknál a vizsgabizottság tagjai aktívan közreműködnek a feladatmegoldásban. Az öt tételre adott feleletet a tagok külön-külön, és összesítve is értékeli.

A szóbeli feladatokra adott feleleteket a következők szempontok alapján értékeli:

ÉRTÉKELT TERÜLETEK	ELÉRHETŐ PONTSZÁMOK
Tárgyi tudás, rendszerező gondolkodás	40
Lényeglátás, a feladat megértése, problémafelismerés, az esetnek megfelelő érvek, összefüggések, gondolatok	20
Kommunikációs készség, előadásmód, nyelvhelyesség, metakommunikációs eszközök használata	20
Problémafelismerés és reagálóképesség	20
ÖSSZESEN:	100

A szóbeli vizsga akkor eredményes, ha legalább 60 pontos teljesítményt ért el a vizsgázó.

A közigazgatási versenyvizsga sajátossága többek között abban mutatkozik meg, hogy a tárgyi tudás mellett a vizsgázó kompetenciáit is hivatott feltérképezni (ld. fenti táblázatok). Többek között ez a magyarázata annak, hogy nem kapható mentesség sem a vizsga egészére, sem annak egyes részeire vonatkozóan, hiszen a szakemberek még nem hoztak létre egy olyan egységes értékelési rendszert, amely teljes bizonyossággal, hitelességgel képes felmérni a jelölt képességeit, készségeit.

2.5.2. A vizsgaidőpontok meghatározása

A vizsgára viszonylag nagyszámban jelentkeztek a résztvevők (262 fő regisztrált).

Az *írásbeli vizsgarész* lebonyolítására december 1-4. között összesen 4 vizsganapot, és ezen belül 15 vizsgaidőpontot írtak ki délelőtt 9, valamint délután 13 óras kezdéssel. A megmérettetés párhuzamosan két teremben zajlott. A *szóbeli részt* 6 vizsganapon (2009. december 7. és 14. között), 6 különböző teremben rendezték meg.

A hallgatók a vizsgabeosztásról, valamint a vizsga körülményeiről, jellegéről időben értesítést kaptak.

2.5.3. ÍRÁSBELI VIZSGARÉSZ – a vizsgaeredmények alakulása

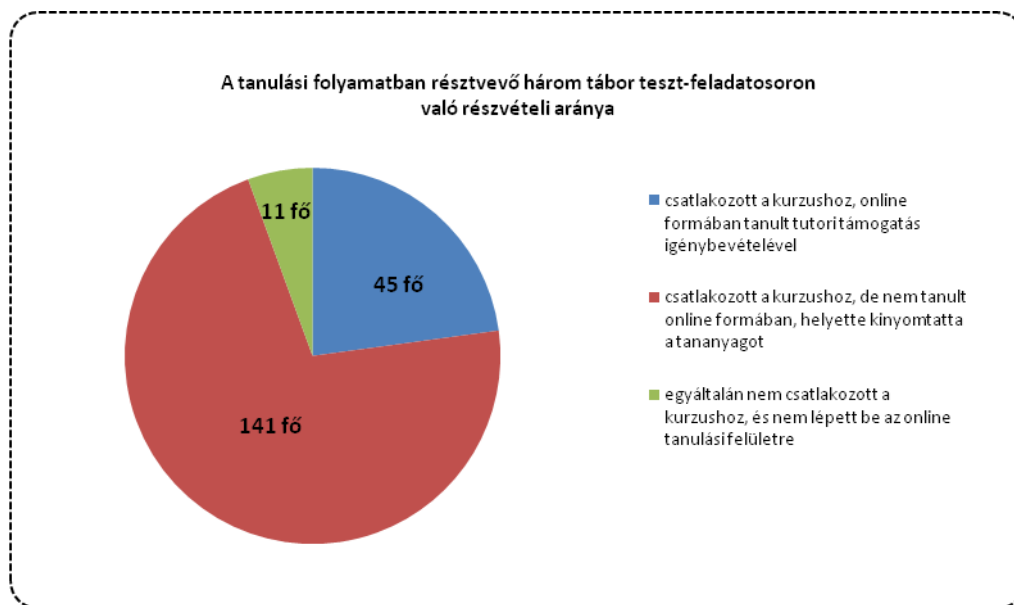
A vizsgára regisztrált 262 hallgatóból végül **197-en jelentek meg** az előre kijelölt napokon, tehát **65-en nem kezdték meg a vizsgát**, ami közel 33%-os lemorzsolódást jelent.

Az írásbeli vizsgarész – a korábban leírtaknak megfelelően – 2 részből állt: *tesztből és esszéből*. A vizsga minden esetben elsőként a teszt-feladatsorral veszi kezdetét.

A vizsga eredményeinek alakulását érdemes abból a szempontból górcső alá venni, hogy a korábban tárgyalt tanulási folyamatba bekapcsolódó három csoport tagjai közül hányan vettek részt a vizsgán - azaz időközben milyen mértékű volt a lemorzsolódások aránya -, illetve egymáshoz képest miként teljesítettek a megmértetések során. Ez az elemzési aspektus azért is lehet érdekes, mert ezen adatok, vizsgaeredmények ismeretében messzemenő következtetéseket lehet levonni arra vonatkozóan, hogy a felkészülés három módja közül mely forma bizonyult a leghatékonyabbnak.

2.5.3.1. TESZT-FELADATSOR

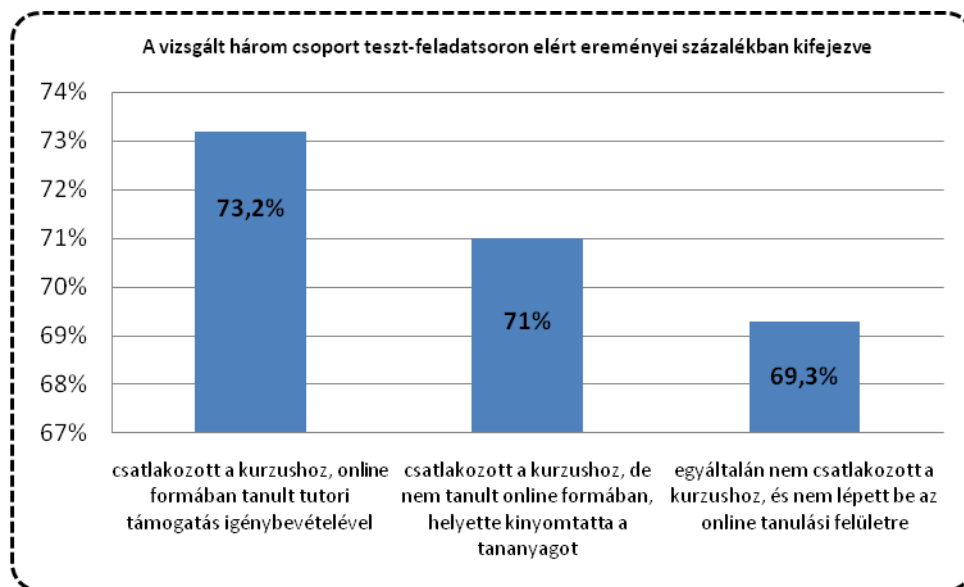
A vizsgán való részvétel – a lemorzsolódás aránya

A diagram jól szemlélteti, hogy a tanulási folyamatot megkezdő, a tanulás módszere alapján elkülönített három csoporton belül a legnagyobb lemorzsolódási arány (**67,1%**) - a tananyagot hagyományos formában elsajátító csoporton belül figyelhető meg, hiszen a tanulási időszakba a kezdetekkor bekapcsolódó 210 résztvevőből csupán 141 fő indult neki a vizsgának.

Elhanyagolható mértékű a programból kilépők száma a vizsgára online formában, tutori segítséggel felkészülők körében, ami mindössze **2 embert** jelent, míg a kurzushoz nem csatlakozók körében már jóval nagyobb **55%-os** lemorzsolódásnak lehetünk tanúi.

Elért eredmények

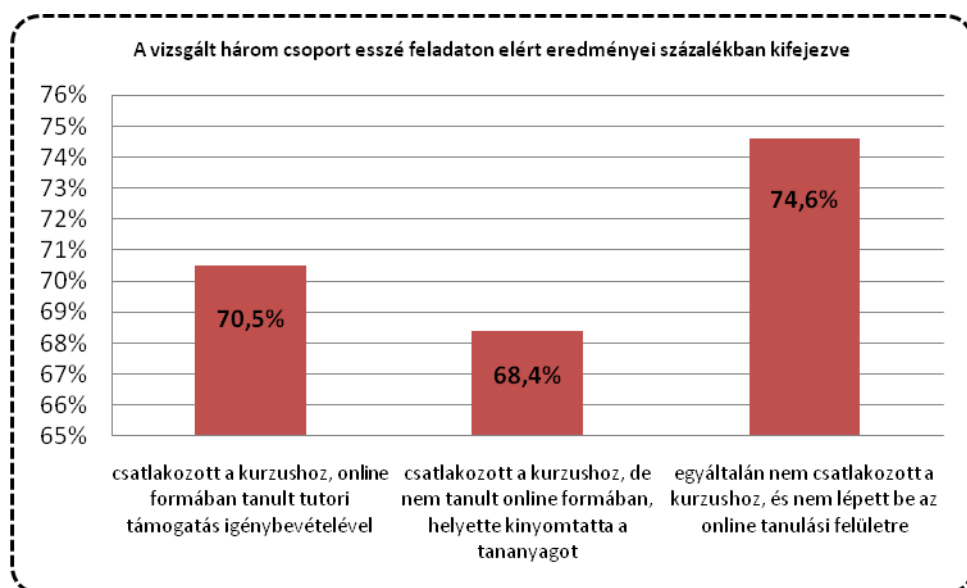

Jelen vizsgarészen belül a teljesítmények viszonylag kiegyenlítettnek mondhatók, tekintettel arra, hogy a százalékok 69 és 74 közötti értékeket mutatnak. Legeredményesebben az online formában tanulók csoportja szerepelt 73,2 százalékkal. Őket követte – 71%-al – a vizsgára az ún. hagyományos módon készülők tábora, míg sereghajtóként a sor végére, 69,3%-os teljesítménnyel a kurzushoz nem csatlakozó, a tanulást egyéb módszerrel véghezvivő csoport került.

A csoportokon belüli bukások arányának alakulásában sem született különösebb meglepetés: az online formában tanuló 45 résztvevőből **6 vizsgázónak**, a hagyományos módszerrel tanulók 141 fős táborából **21 hallgatónak**, és a kurzushoz nem csatlakozók közül – mely 11 tanulót jelent - **2 embernek** nem sikerült 60% felett abszolválnia a tesztet. **Ez egyben azt is jelentette, hogy az írásbeli vizsgarész második etapjának már csak 168-an kezdhettek neki.**

2.5.3.2. ÍRÁSBELI ESSZÉ

Az írásbeli esszén teljesített százalékok a következőképpen szóródtak:

Meglepő, hogy a legmagasabb értéket (74,6%) a kurzushoz nem csatlakozók érték el, és csak őket követték az ismereteket online formában elsajátítók 70,5%-al. Nem sokkal maradt le a harmadik tábor sem, hiszen ők 68,4%-os eredményt produkáltak.

A bukások aránya is leírtakat támasztja alá, tekintve, hogy a kurzushoz nem csatlakozók közül mindenki 60%-os esszét írt, miközben az online tanult 39 résztvevőből már 9-en, addig a hagyományos formában felkészülő 120 vizsgázóból 28-an teljesítettek alul.

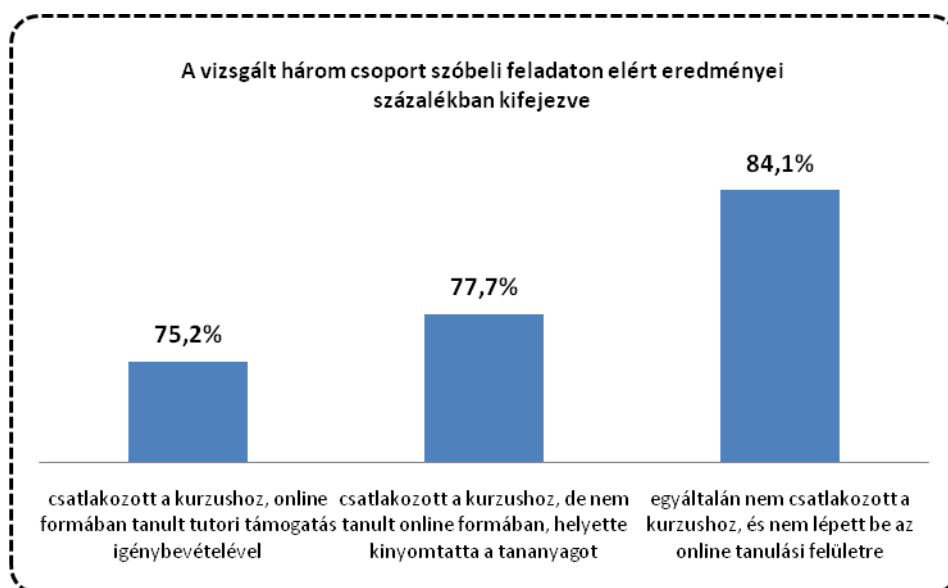
Érdekes lehet a két vizsgarész összesített eredményeinek összevetése is, melynek során a három csoport által elért teljesítmények összességében vannak meghatározva. Eszerint **a teszt-feladatsort 71,4%-on (29 ember nem felelt meg), az írásbeli esszét pedig 69,2%-on (37-en nem feleltek meg)** zárták a vizsgázók.

Az írásbeli esszé vizsgarész 69%-os átlagban zárt.

2.5.4. SZÓBELI VIZSGARÉSZ – a vizsgaeredmények alakulása

A bizonyítvány megszerzéséhez vezető út utolsó állomása a szóbeli vizsgarészen való 60% feletti helytállás volt. 131 fő kezdetnek a megmérettetésnek, azonban öten nem jöttek el a vizsgára, így 126 résztvevőre redukálódott a megjelentek száma.

Az eredmények alakulását az alábbi diagram mutatja:

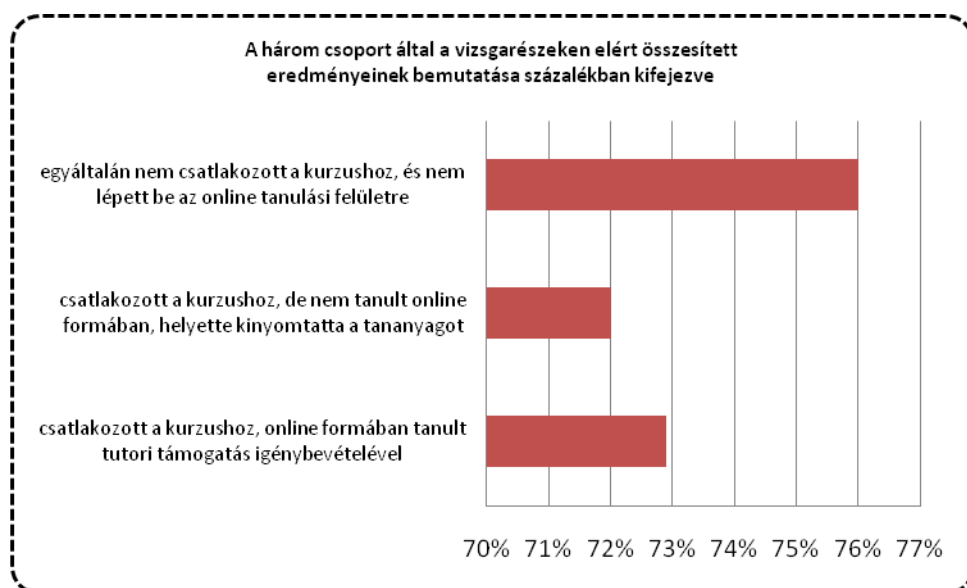
Az írásbeli esszé vizsgarészhez hasonlóan, a szóbeli során is meglepően alakult a sorrend: legmagasabb százalékot a kurzushoz nem csatlakozó 9 vizgázó érte el (84,1%), őket követték 77,7-es százalékértékkel a tananyagot hagyományos formában elsajátítók (87 fő). Utolsó helyen, nem sokkal lemaradva az online formában felkészülő 30 résztvevő végzett 75,2%-al.

A 60% alatt teljesítők összesen 4-en voltak (1 fő az online tanultak közül, 3 fő pedig a hagyományos formában felkészülők közül).

A szóbeli vizsgarész 77,5%-os átlagban zárt.

2.5.5. A VIZSGA EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZŐ ÉRTÉKELÉSE

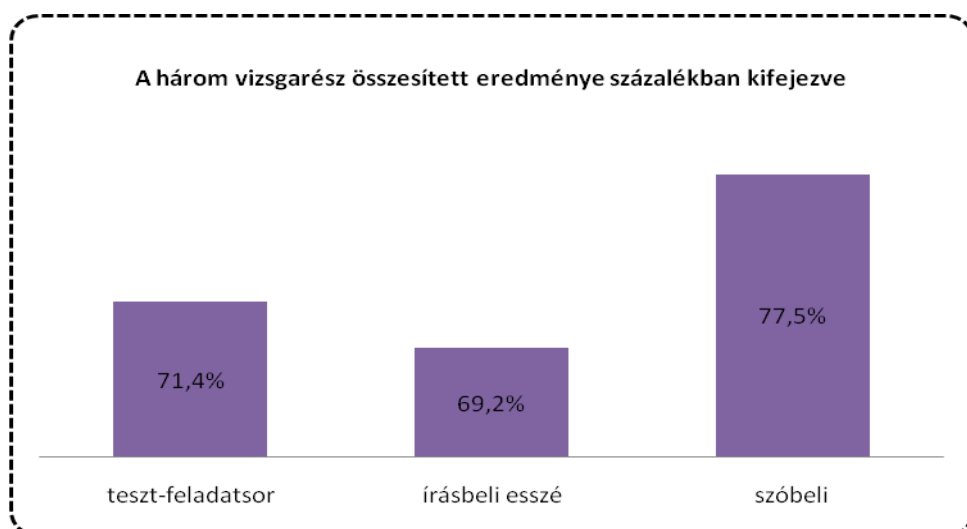
A konzekvenciák levonása előtt összegzésképpen a következő ábra ad felvilágosítást a fentiekben vizsgált három tábor vizsgán elért, összesített százalékairól.

A versenyvizsgán meglepő módon a kurzushoz nem csatlakozók csoportja szerepelt a legkiemelkedőbbben 76%-al. A másik két tábor között elhanyagolható különbség mutatkozott, mivel az online tanulók 72,9%-ot, míg a hagyományos formában tanulók 72%-ot teljesítettek.

Arra vonatkozóan, hogy a „nyertes” csoport a felkészülés során milyen módon, eszközökkel készült nincs adat, ám két dolog valószínűsíthető. Az egyik, hogy társaiktól kérték el a kinyomtatott tananyagot, és ezáltal hagyományos formában sajátították el az ismereteket, míg a másik feltételezés szerint más-más felhasználói neven többször regisztráltak be a felületre, és ezáltal nem a projektben használt azonosítóval, névvel tekintették meg az amúgy hozzáférhető online tananyagot (ám ehhez – tekintve azt, hogy nem a kurzuson belül helyezkedett el az e-tananyag - tutori segítséget nem volt rendelve). Az utóbbi elmélet azért helytállóbb, mert az e-learninges tapasztalatok során sokszor elő szokott fordulni, hogy a hallgatók elfelejtik korábban megadott felhasználói nevüket és jelszavukat, így ahelyett, hogy a megfelelő fórumon megérdeklődnek azt, könnyebb megoldásnak találják, ha újra, más adatokkal regisztrálják magukat.

A három vizsgarész összesített eredményének vizsgálata szintén tanulságos lehet:

Eszerint a szóbeli akadályt vették legkönnyebben a tanulók (77,5%), majd ezt követte a teszt-feladatsor 71,4%-al, és az írásbeli esszé 69,2%-al.

Az esszén elért – alacsonynak ugyan nem mondható – teljesítmény harmadik helyre szorulásának egyik oka, nagy valószínűséggel - a vizsgarész komplex volta mellett – az, hogy a résztvevők ismereteikről ilyen jellegű, leginkább kompetenciákat mérő feladat keretében eddigi tanulmányaik során még nem adtak számot.

A 60%-ot nem teljesítők aránya 37 esettel az esszé területén volt a legkiemelkedőbb, de a tesztnél is megközelítette a 30-at a bukások száma (29 nem megfelelt résztvevő). A szóbelinél már jóval alacsonyabb érték tapasztalható, itt 4-en maradtak alul.

2.6. A program zárása

A versenyvizsga bizonyítványra végül 122 fő lett jogosult, melynek oka egyrészt abban keresendő, hogy rendkívül magas volt a programból időközben kilépők száma, másrészt szintén tetemesre duzzadt a vizsgákon sikertelenül teljesítők tábora.

A program zárására ünnepélyes keretek között került sor 2009. december 16-án a Parlament Kupolatermében.

Azon résztvevők számára, akik a projekt hivatalos ideje alatt eredménytelenül teljesítettek, pótvizsgán való részvételre nyílt lehetőség. A pótvizsgák keretében a tanulmány elkészüléséig⁵ további 27 fő kapta kézhez utólag a bizonyítványt.

⁵ 2010. március 16.

3. Zárszó gyanánt

A Romák közigazgatásba történő bekerülését támogató program összességében sikeresnek mondható, hiszen amellet, hogy egy meglehetősen pozitív, a roma kisebbséget érintő kezdeményezésről van szó, a gyakorlatban bizonyítást nyert az is, hogy a 2009. július 1-től bevezetésre kerülő közigazgatási versenyvizsga intézménye egy gondosan kiépített, életképes rendszer. Mind a hallgatói visszajelzések, mind pedig a szakma képviselőinek véleménye alapján kijelenthető, hogy a közigazgatási versenyvizsga letétele egy olyan szükséges szelektációs eszköz, egy olyan belépő – ha úgy tetszik jogosítvány – a közigazgatásba, mely elengedhetetlen feltétele annak, hogy a magyar köztisztviselői kar olyan munkavállalókból álljon, akik a köz érdekét kellő professzionalizmussal legyenek képesek szolgálni.

Fent leírtakon túl vizsgált projekt azt is bebizonyította, hogy mind az elektronikus, mind pedig a hagyományos tananyag tartalmát és szerkesztését tekintve is egy mindenki számára jól elsajátítható ismeretanyag, mely megfelelően szolgálja a vizsgára történő felkészülést, és a vizsgán való helytállást. Ezen túl bizonyítást nyert egyúttal az is, hogy a program roma résztvevői a közigazgatási versenyvizsga követelményeinek jóval a minimum, 60%-os küszöbe felett eleget tudtak tenni, ezzel alátámasztván azt, hogy méltók arra, hogy tudásukkal, képességeikkel, készségeikkel a köztisztviselői kart gazdagítsák, annak részesei legyenek.

Különösen üdvözlendő a vizsgára online formában, tutori segítséggel készülők teljesítménye, hiszen annak ellenére, hogy hazánkban – és különösen a magyar közigazgatásban – még egy viszonylag újnak számító, hagyományok nélküli tanulási formáról, módszerről van szó, rendkívül pozitív eredmény született, mely a tanulók munkáján túl a tutorok segítő, facilitáló tevékenységét egyaránt dicséri. Látható tehát, hogy azok, akik fogékonyak és nyitottak az e-learning módszere iránt, meglehetősen sokat tudnak profitálni annak alkalmazása során. Itt szerzett tapasztalatokra építve a KSZK a későbbiek során is tervezi olyan elektronikus tananyagok kifejlesztését, amelyek munkaerőalap kímélő módon támogatják a köztisztviselői kar képzését, továbbképzését, valamint munkáját, szakmai tevékenységét.⁶

Reményeink szerint ez az eredményesnek mondható projekt a későbbiekben pozitív példaként fog szolgálni az érintettek számára, melynek hatására hasonló kezdeményezésekre is sor kerülhet a közeljövőben.

---

⁶ A 2008. és 2009. között az ÁROP 2.2.2-es projekt keretében 26 db e-learninges tananyagot fejlesztett ki a KSZK.